

Szikra János

Éjfélkor ebédelnek az éjszakások

Zörög a lélek, a semmi rázza.
Ma csupasz karral nyúlsz föl a fára.
Öledből kígyó szisszen a földre,
helyére holnap én költözöm be.

Én költözöm a kígyóüregbe.
Reggel van? Talán. Ki tudja... Este?
Hiába nyúlsz föl a csupasz ágra,
üres a lélek, zörög a szára.

1.

Régóta kuncogott már bennem a szomorúság
s hogy éjszaka három hibátlan fekete macskát fialtam
ragadozó ösztönöm lassacskán újra fölébredt
mint mikor gőzmozdony vontatott Bácsalmásról
a szomszéd faluba Kázmérral lányokra vadászni
áldatlan csurgott ránk egész nap május áldott ege
s csak barátom nyerhetett estére egy szőke karjában föloldozást
bár én is meggyóntam volna már minden szerelmi bűnömet
ha csak egyetlen illatos fülecske hajlandó közelebb húzódni hozzám
borzongva kívántam például azt a pimasz kis szüzet
akiért aznap hiába váltottam vonatjegyet
később egy gimnazistával szakítottatta át magát
néha úgy tűnik
akkoriban az olykor képzeletszegény bácskai pusztákon
költőnek vagy agronómusnak készült az összes tizenéves értelmiségi fiú
de csak versírók lettek belőlük
mert nem merték kihívni maguk ellen a végzetet
így idejében abba hagyták a szócséplést és a lényegre tértek
látszólag szakértelemmel ügyködtek
az ünöcskék tenyéryni szoknyája körül
míg én a versek útvesztőjében sóvárogtam a combjuk után
s még évekig elképesztően amatőr strófákat írtam hozzájuk
vagy később már rajtam röhögő férjüknek

SZIKRA JÁNOS (1954) Pátkán élő költő. Összegyűjtött versei *Közép-európai nyár* (Hitel Könyvműhely, 2012) címmel jelentek meg.

akiknek eldicsekedtek néhányan ezekkel az enervált lírai sóhajokkal
aztán közösen szánakozhattak rajtam
ha ugyan vihogva ki nem dobták e féltve őrzött
füllelt lánytitkokat a többi házi kacattal együtt az idők során
a legtöbb balekhoz hasonlóan így merültem el én is
bár kissé bizonytalan gólyalábakon inogva a költészet mocsarában
előbb bokáig süllyed
később már térdig gázol
s mire az októberi köd gyilkos túlevelei a napkorongot kidöfik az égen
derékig lassú halálban botorkál
ahogy az életunt vénnek az Alföldön
hajvágás után könnyű szökéssel átlépnek az ablakon
míg háttérben a sváb borbély két ollónyisszantás között
habozás nélkül kitekeri a húsz évig kényeztetett arapapagáj nyakát –

2.

Mondom
már régóta kuncogott bennem a bánat
de még nem tudtam szívből nevetni ostobaságaimon
pláne röhögni magamon
kínomban képzelt falunevekkel játszottam
Somogylúdtalpfa
Borsodinfluenza meg ilyenek
ahelyett hogy nemtommicsinátam volna
senki sem mondta soha
csak azt szajkózták
hogya mit nem kellene csinálnom
vagy mit kellene nemcsinálnom
mert amit éppen csinálók
az természetesen nem szolgál a javamra
ettől nemegyszer tökéletesen összezavarodtam
de ez egy percig sem zavarta kéretlen tanácsadóim bornírt önbizalmát
pedig én csupán azért fohászkoztam titkon a tisztelt emberiséghez
hogya hagyjon békén
lehetőleg örökre
de nem akarta meghallani kamaszhangom
ahogya a lányok is megsiketültek tőlem
ha a kelleténél közelebb hajoltam féltett üregeikhez
gyáva voltam ezekhez az ingerlő kis üregekhez
egyik testrészemmel sem mertem beléjük bújni
éretlen és tudatlan voltam a mit mikor hogyanhoz

évekig csak a torkomban mert dobogni a szívem
gyerekkoromban az egyik magyartanár tiltotta a csinál szót
általában az irodalom dolgozatokban tartotta közönségesnek
eszerint a nemcsinálást sem volna szabad nyíltan csinálni
pontosabban nemcsinálni
mihez is kezdhettem volna ezekkel a tökéletesen üres napokkal
VIGYÁZAT VILÁGHIÁNY
VILÁGHIÁNY VIGYÁZAT
mit kezdtem volna előre lejárt szavatosságú életemmel a csinál ige nélkül
kéjjel társaim testébe haraptam
először Berlintől délre egy magyar lány felkarjába
ösztönösen a legérzékenyebb részek vonzottak
a sokat ígérő felkar
a kényes hónalj
az árnyas combtő
a kifinomult csikló voltak a kedvenceim
s ínyencfalatom a döbbent halánték
ahonnan sebzett ágyékomra ömlött az ibolyavér
néha már egészen sűrű és lila voltam tőled
ha kiáradt öledből egy fárasztóbb ölelés után a gyönyör
de ettől sem születhettünk újjá
hiába döfködtem beléd orgonazúgástól ittasan különféle alagutakat
ahonnan ősemberek bömbölése tört elő furcsa módon a jövőből
a halál mélyföldjéről mégsem mertünk nekivágni
papirusztutajjal a bennünk ágaskodó házióceánnak
a képzelet is elsivatagosodott
homokkal zabálták halálra maguk a röhincselő dromedárok
beteljesedő jóslatok nyomán vérfertőző képeket vetített elénk a múlt
a jóllakott lányok újra sóvár fiaink ölébe hízelegtek éhes puncijukat
a gyóntatószékben már gyakorlottan hajtották le
képmutatástól szilvásgombóccá zsugorodott kis fejüket
ez az én testem csicseregték a káplán úrnak
ez meg az én vérem dörmögött a káplán úr
és haladéktalanul kitepte a blúzból forró emlőjüket
ők sem tudtak mit kezdeni magukkal
hiába reflektorozott összes testnyílásukból egész éjszaka rám a remény
csak önmagukból tudtak volna vizet merni korsóikba
mint Názáretben Szűz Mária kútjánál a húszéves özvegyek
vagy a kiszáradt tisztfeleségek az alcsútdobozi katonatelepen –

3.

Fiatalon még sokszor hét életet éltem hét nap alatt
a képzelet határáig szaggattam a lehetetlen hagymaleveleit
de ugyanaz fogadott a középsőben is
kínjában kitalál az ember képtelen faluneveket
ahol holnap vagy évszázadok múlva szintén embernek
látszó élőlények élnek és elátkozzák az ismeretlen névadó nevét
Csizmaszentiván
Holdudvarhely
Mazsolamázsa
hát igen a bánat is kuncog néha hogyha tud
éjjel ellopták fejünk fölül a falut
ahol évszázadokig egy volt munka és élet
nem volt izzadás
nevetségesen ostoba erőfeszítés
fölösleges önsanyargatás a semmiért
nem volt erőn túl
sem erő fölött
még nem találtak ki rájuk külön fogalmakat
ahogyan Jajdonban sem
ahol Szendy Ilka kővel apasztotta el Gönczi Dénes fölött a kutat
munka és élet édesen egy volt
Gönczinek pedig oly mindegy már
hogy a lázálmok képzelte Amerikában-e
vagy a hűvösen borongó vízerek alatt
éjjel a horvátok bosszúból fölgújtották a falut
Pátka vesztére Móga tábornokkal szövetkezett
Somogylúdtalpfa
Borsodinfluenza
nem a labancnak álló horvát bánnal
álmomból hatalmas fehér fal előtt riadtam
jobb kezem pisztollyal átlőtte a kedvesem
reggel tagadta a drága
de most is szaggat ahol csontot ért
a két felekezet parókiáiról a márciusi sárba hajigálták
elődeink anyakönyveit az odvas szájjal káromkodó bakák
hadd taposson rajtuk a vasalt pata
ha már a csatában holtakon nemigen taposhatott
szinte csak alibiből volt halott
aztán az élők visszamerészkedtek a bűdös üszökbe
a parasztok a falakat újra verték mezőföldi sárból
vagy téglánként vályogsablonba vetették a cigányok

a közeli tóból szekerezett náddal takarták be őket
s folytatódhatott újra a legközelebbi tűzvészig a lázas semmittevés
kegyelmi idő
e tájon hatvanöt évig
HATVANÖT ÉVIG NEM VOLT HÁBORÚ
már-már boldogok lehettünk volna
vagyis az őseitek
Csizmaszentivánon
vagy Holdudvarhelyen
esetleg a közel sem távoli Mazsolamázsán
de a nyughatatlan emberi elme újra és újra világra tolja torzszülötteit
ugye milyen költőien hangzik ez a Holdudvarhely
bár Csizmaszentiván magunk közt szólván kapcaszagú –

4.

Borzongva kívántam például azt a pimasz kis szüzet
akiért Kázmérral szálltam vonatra kis híján hatszáz évvel ezelőtt
(áldatlan csurgott ránk egész nap a májusi szürke ég)
később egykori barátom
Csupity Ernő akarta lecsapni a kezemről
nem mintha hiányzott volna neki a kamaszlány ölelése
öle
Csupity senkit sem szeretett
vizonzásul Csupityot sem szerette senki
eszközként használta a világot
érezelmek helyett érdekei voltak
és egy Bakos-féle Idegen szavak zsebszótára
kezdetben ez volt az összvagyon
ezt biflázta nyáron egy hétig a gimnáziumi sátortáborban 1971 nyarán
a lányka meg sajnos akkor is momentán más kezén vala
de Ernő a mohóság luciferi hálójába gabalyodva
már zörgő csontú tizenévesként is mindent
magának akart a közel sem távoli Mazsolamázsán
mindent
amihez bármi közöm volt vagy lehetett volna
aztán bendőt eresztett rajta a sörivás
tegnap megtudtam az internetről
meghalt a Csupity
nem örültem végzetes infarktusának
ahogyan egyetlen lélegzetvétele sem bővült boldoggá soha
apja piktör volt

s még a fiú gyerekkorában magyarosította bunyevác nevét
de Rékási tanár úr megannyiszor emlékeztette Ernőt az eredetire
biológiaórán a feledékenység kaján vigyorát mímelve lecsupityernőzte
amit a növendék igencsak rühellett

aztán Polgár Ernő húsz év múlva

FÖLFEDEZTE A GYÖKEREIT

miszerint ő voltaképpen

ZSIDÓ

s haladéktalanul a zsinagógák sirámaira hangszerelte át hangszerét
és semmi köze nem volt többé Felső-Bácskához vagy hozzánk
a mit sem érő pármillió barbár türkgorhoz
hatvannégy évesen csukta be maga mögött Borneó szigetét
a Brunei Szultánátusban szerzett valaminő alkotóházat
ahol giccsadó nélkül írhatta büntetlenül ezerszáznegyedik regényét
diákként mintegy két évet töltöttem intenzíven rosszemlékű közelében
aztán itt-ott fölbukkantunk egymás életében
a legkínosabb helyszíneken a fogyatkozó napok során
Ernő ó Ernő
mennyi haszontalan töredékem kevereg rólad a légben
szerencsétlen Csupity -

5.

Reggeli emberré torzítottak a koránkelések
sőt inkább hajnalivá nyomorítottak ezek a taszító kényszermelóhelyek
később már ráérttem délig aludni háromhetente
számítógépezésként három műszakban toltam a tragacsot
s egy erősen szagló lánnyal kávéztam néha délelőtt
aki újbalsos modorban politizált
ezzel a testszaggal sürgősen menjünk máshová
figyelmeztettek többször is a srácok
ne a dolgozók pihenését szolgáló trécselőbe
hogyan mondjam meg a csajnak
hogyan bűdös
lázító eszméssel beoltott lányanya volt a lelkem
majdnem elkaptam tőle az ellenkultúra fertőző vírusát
reggeli embert csináltak belőlem
noha lehetett volna délutánit is
igényem szerint leginkább alkonyivá válok
ha akkori tehetetlenségemben tehetem
ekkor ébred a valódi város
az összes szelíd csibész ilyenkor cserepezeteti újra beázott koponyáját

az utcalányok is ilyenkor fészülködnek meg másodsor emlékeikben
és sírva fakadnak a későn fölismert boldogságtól
(hogy mondjam meg a csajnak hogy bűdös)
de ki tud már a ferencvárosi szeneslegényekről ezeken a délutánokon
a Király utcai hatalmas szénhordóputtonyokról ki tud
s ki emlékszik a távozó napra Pest belvárosában
„amikor még csak a villamosokból
hunyorognak felénk a lámpák az őszi körutakon”
na
sosem láttam sírni
akiről korábban ezt írtam
sosem láttam sírni azt a Majakovszkij utcai lányt
karját karomba fűzte nyár elején a Marosnál
nekem esett tisztességesen
aztán még fél évig szeretett leginkább a hatodik kerületben
olykor más helyszínen is
például ősszel a Római parton
mielőtt az őszi depressziók hónapjában elhagyott
közelében váratlanul egészem jól éreztem magam
éberré váltam
kis híján harmincéves káprázatból szakított ki szédületével
vonzóbbnak tűntek a legvisszataszítóbb fizimiskájú némberek
a patkánypofájú férfiak arca is nemesebb álarcba bújt
semmi nem számított
nem számított
hogy pár éve egy idegen vadászó felesége már
aki tavasszal irhabundát vett neki
mert akkor csak hozzám tündérkedtek szavai
minden szunnyadó és éber porcikája velem lüktetett
a gyönyörforrás testrészei mind
s vajon mi nem az egy szerelmes nő lényében
egy szerelmes nő lényében mi nem
melyik részét ne említsem
melyik sejtjét ne érintsem
melyik ajkát ne csókoljam
sosem láttam sírni ezt a lányt -

6.

Múltam minden porcikáját fölébresztem
hogy emlékezzek a gyerekkor nápolyi illatára
huszonegy éves szemedbe csöppentem

ÉRTHETEM ÍGY IS MEG ÚGY IS ÉRTHETEM
huszonegy éves szemedbe csöppentem
most tehát éppen a tekintetedben ülök
megbabonázott barna pupilládban
'kilencvenhét október végén a születésnapodon
az Astoriánál egy kiskocsmában
három fényképen örökítem meg sajnos csak ruhában
csupaszon még fölfedezésre váró zezzugaidat
pedig
pedig még
micsoda kalandok várnak ránk ezen a most nyíló szerelemsztrádán
szeméremrően
micsoda kalandok végig a Csendes étteremtől
a fehérek partvidékén át az amúri partizánok daláig –
akkor már elviselhetetlenül untam a kedélybeteg nőket
mindig nőtt rajtuk valami zavaróan fölösleges
nyelvükön szór sarjadt vagy száłka csírázott
s nem kellett naponta körbejárni őket
előlről hátulról egyformák voltak
mint a kapával kettévágott földigiliszta
mindegy nekik melyik végükbe döföd pecázáskor a horgot
ha ugyan bárki is beléjük döfi
közelükben vágni lehet az ostobaságot
mint régen a vasúti restikben a cigarettafüstöt –
még az Astoriánál történtek előtt
ahol évtizedekig hetente többször Czigány György kinyermázott
ötvenhat negyvenegyedik évfordulóján
bimbódon már háromszor sétált körbe észrevétlenül a fény
bennem meg kéréten rám köszönt újra a harsány szorongás
Teri és Tihamér hajdani városában ébredtél
délelőtt gyönyörrel áldoztunk egymásnak
egymásban Leányfalu közelében egy panzióban
kissé már álmosak voltunk a tucat unikumtól s az éjszakától
összetoldottuk az előző két napot
mint a nótáskedvű volt az apám kezdetű magyarnótában
fizetés után a fogadós pálinkával kínált
de nagyvonalúan elutasítottam
nem akartam hogy alkoholfüggőnek vélj
pedig akkoriban még ittam tisztességesen
míg bandzsa lábfejjel álldogáltál velem a recepciónál
visszautasítottam a fogadóst
mert csak nekem töltött egy kupica ismeretlen eredetű alkoholt –

7.

Addigra már régen szétdaraboltak bennünket
hiába kötözött erős csokorba minket a vasmarkú Varsói Szerződés
egyszerre öt állam hadseregét szomorítottuk
hetvenes évek végén kényszersorozott magyar bakák
bőven adódott ok a tökéletes meghasonlásra
például Fábrián László szovjet harcosnak az NDK nevű provinciában
ebbe aztán belekapaszkodhat Szikra honvéd
mondta Pampula alhadnagy elvtárs két hónap kiképzés után
s én csak magamban mertem baszdmegolni meg anyázní
bár az utóbbi sosem volt szokásom
belekapaszkodhat vigyorgott Pampula szakaszparancsnok elvtárs
a félkész atomerőmű szerszámraktára előtt
március elején nevemre vettem
a születésem óta értem sóvárgó kubikoskészséget
ásó lapát csákány miegymás
vízhordó ceglédi kanna per brigád
a Magyar Néphadsereg bérbe adott a 26-os Állami Építőipari Vállalatnak
utána egy évig a 22-es ÁÉV következett
ébresztő üvöltés reggeli torna üvöltés majdnem
pucéran a téli homályban üvöltés csikkszedés reggeli
gyorsított felvétel beszállás üvöltés indul a buszmenetoszlop
hétkor már tetőtől talpig a szűrkeségbe verve
és semmi távlat semmi szín egész nap
rabilolás közben Ivan Gyenyiszovicsra gondolok
a betonvésést igyekszem elkerülni
minden szögletes kubista kitekert idomtalan kretén
semmi vonzó semmi hajlékony lágy semmi trillaszerű
és semmi lány és semmi nő és semmi asszonyfélének nevezhető
napokig hetekig sokaknak hónapokig
nem a nő
nem a szexualitás után sóvárognak a bakák
a gyöngédség a csak hozzám intézett szavak után
amerre nézek minden ettől a szolgálalkú Pampulától ragad
(talán részletezhetném egyszer pampulaságom történetét)
aki szintén a szocializmus rabszolgája élethosszigan
ez kicsit vigasztal
tízezredmagammal építem éjjel-nappal a XX. század piramisát
éjfélkor ebédelnek az éjszakások
nem ismerjük az ilyen helyeken rendszeresített katonamoslékot
amitől a Fáy utcai kaszárnyában volt szerencsém öklendezni egy hétig
közös konyhán faszolunk a civilekkel

dupla fizetésért sok a polgári melós
honosított szovjet tervek alapján kiemelt KISZ-nagyberuházás
az ám
az ám
havi átlag nyolcszáz forint termelési prémium üti a markunk
aki nem dolgozik is részesül az értünk kapott pénzből
az örvezetőktől Káldy laktanyaparancsnokig
az egész bagázs a nagyobb haszonért hajtja a honvédeket
Török őrnagy elvtárs bakancsával szétrugdossa a melegedőtüzet
a téeszéből kitántorgott környékbeli lumpenek nyolcezerért kubikolnak
pontosabban ténferegnek naphosszat a deszkabódék labirintusában
március vége felé a kettes számú vízkivételi műnél
focnik betonvasak vizelettócsák és szarkupacok közt
tizenhat méter mélyen a föld alatt
társaimmal műszak után félhomályban a felszín felé botorkálva
Galambos honvéd ökörködése miatt a lábujjam eltörik
egy zártszelvény nevezetű vasmicsoda rázuhan
1978 áprilisában Galambos feleségül veszi a szeretőjét
a sokunk által többször megcsodált hosszúcombú cigánylányt
háromgyerekes apává lépteti elő magát
távozóban sapka nélkül tiszteleg a kapuőrnek –
hat hétig még sántikálok
Pampuláné év elején fölvarrhatja férje zubbonyára a hadnagyi váll-lapot
s engem húsz hónap múlva párszáz társammal
hajnalban nyílt paranccsal
a budapesti leszerelőcsarnokba indítanak a személyi igazolványomért